

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Astridlaan 192-194 (Brugge, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019F215
Augustus 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksoopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.3	Werkwijze en strategie.....	10
1.3.1	Methode.....	10
1.3.2	Fysisch geografische situatie	10
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	10
1.3.4	Archeologische indicatoren.....	10
1.3.5	Verstoringshistoriek	11
1.3.6	Introductie tot het projectgebied.....	12
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	12
1.3.6.2	Geplande werken.....	13
1.4	Assessmentrapport.....	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	18
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	22
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie.....	23
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	24
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	25
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden.....	25
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	32
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	34
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	37
1.5	Synthese.....	40
2	Bibliografie.....	42

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	12
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 6: Geplande werken gelijkvloers weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	15
Figuur 7: Geplande werken kelder en riolering weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	15
Figuur 8: Doorsnede ontworpen toestand (bron: opdrachtgever).	16
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 13: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).	21
Figuur 14: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).	21
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	22
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	23
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	24
Figuur 18: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	34
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	36

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	39

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
---	---

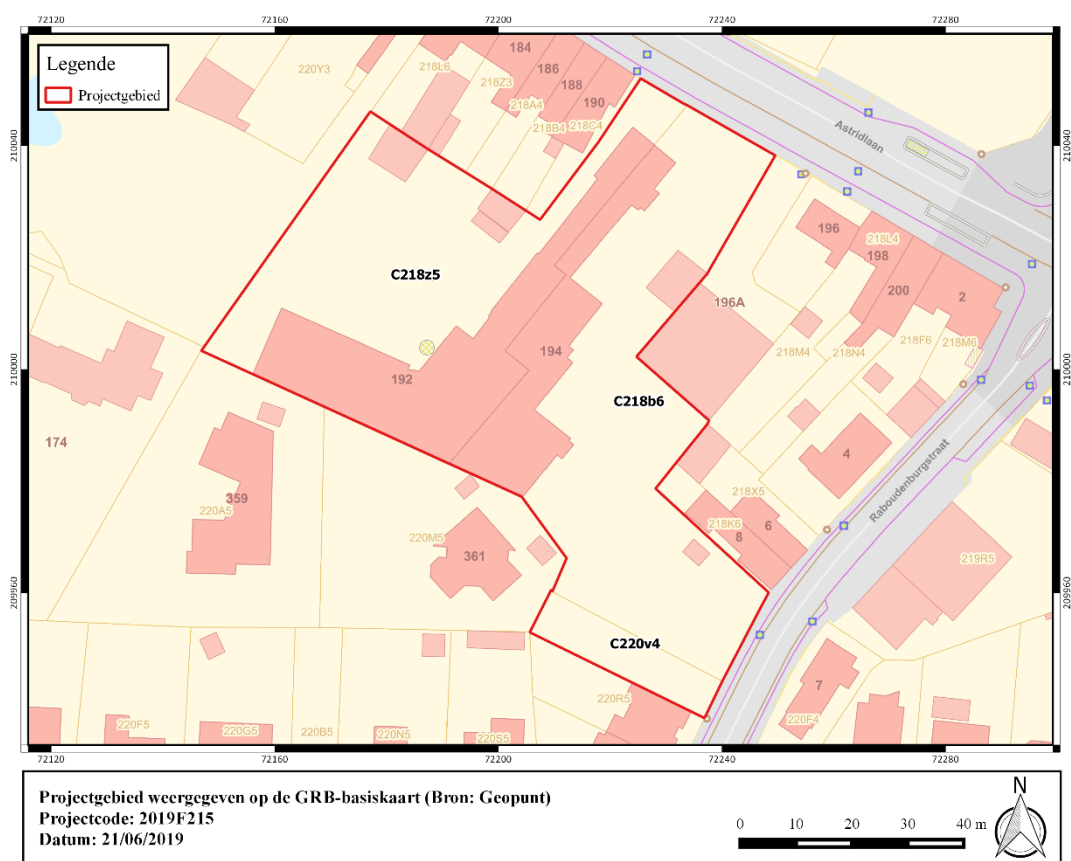
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

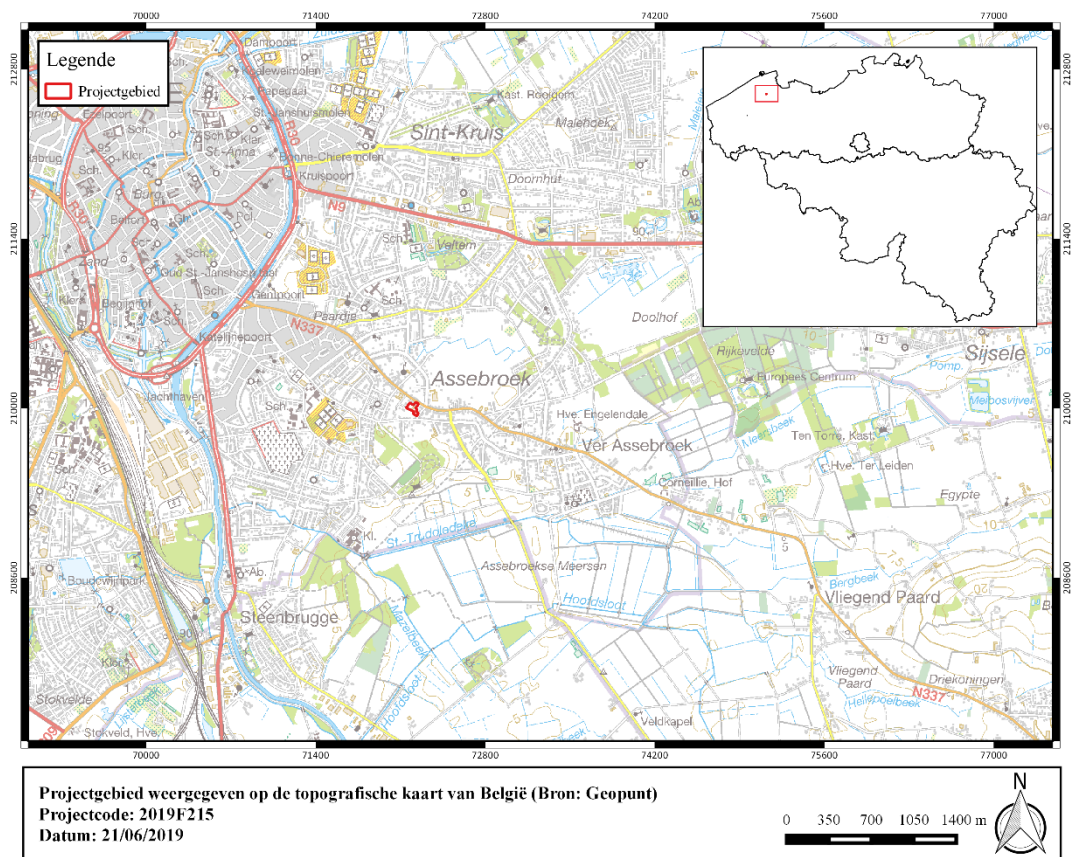
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Brugge
	Deelgemeente	Assebroek
	Postcode	8310
	Adres	Astridlaan 192-194 8310 Assebroek
	Toponiem	Astridlaan 192-194
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 72115 Y _{min} = 209932 X _{max} = 72299 Y _{max} = 210060
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Brugge, Afdeling 22 (Assebroek), Sectie C, nr's: 218z5, 218b6 & 220v4 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 5479 m² vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Her vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het terrein is op heden nog bebouwd en verhard. Deze verharde structuren dienen eerst verwijderd te worden, conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Astridlaan Assebroek werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597
- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Assebroek, deelgemeente van Brugge, in de provincie West-Vlaanderen. De gemeente Assebroek is gelegen ten zuiden van de stad Brugge. Assebroek grenst aan de voormalige deelgemeenten Sint-Michiels in het zuidwesten en Sint-Kruis in het noorden, aan Oedelem (Beernem) in het zuidoosten, aan Oostkamp in het zuiden en aan Brugge in het noordwesten.

Het plangebied zelf grenst ten noorden aan de Astridlaan en ten oosten aan de Raboudenburgstraat.

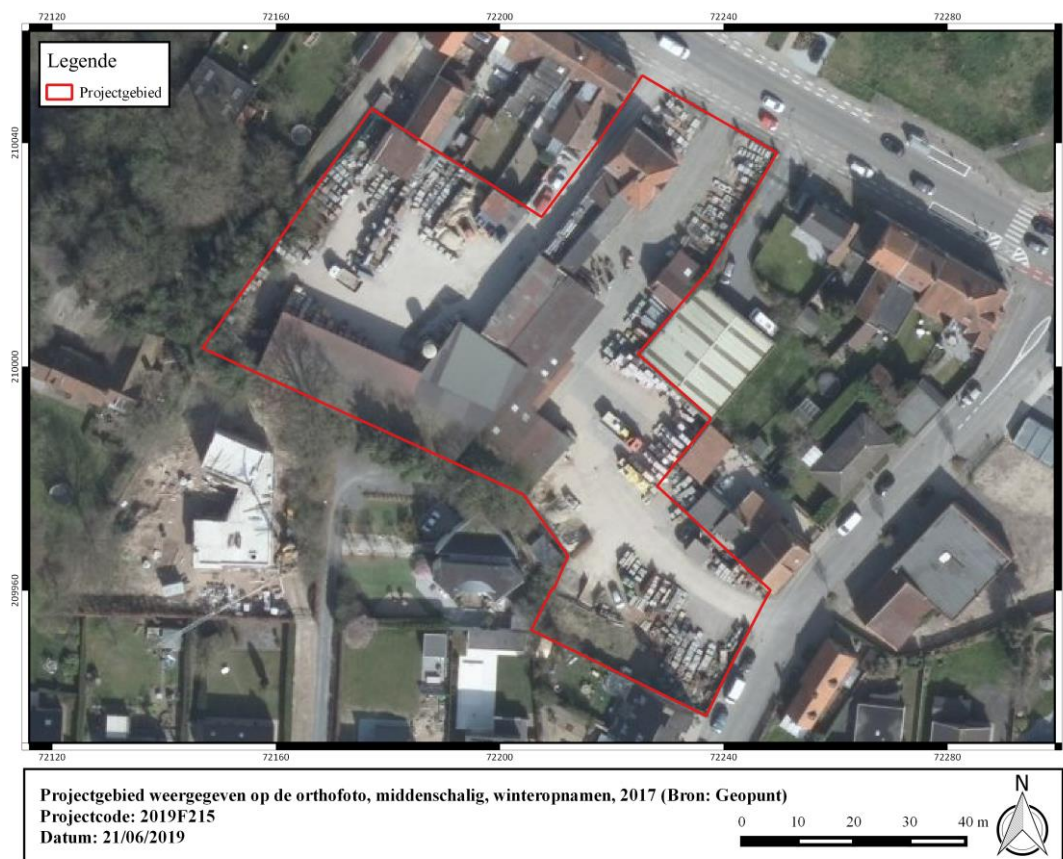
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 5479 m².

Op heden is ca. 1610 m² van het terrein bebouwd. Het overige deel van het terrein is quasi integraal verhard. De bebouwing betreft een woning en een aansluitende grote loods. Daarnaast zijn er ook een drietal kleinere bijgebouwen. De restoppervlakte van het terrein is volledige verhard en wordt gebruikt voor opslag van bouwmaterialen. Al de bestaande gebouwen worden afgebroken en alle bestaande verharding wordt uitgetrokken. De aanwezige bebouwing is op heden niet onderkelderd.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

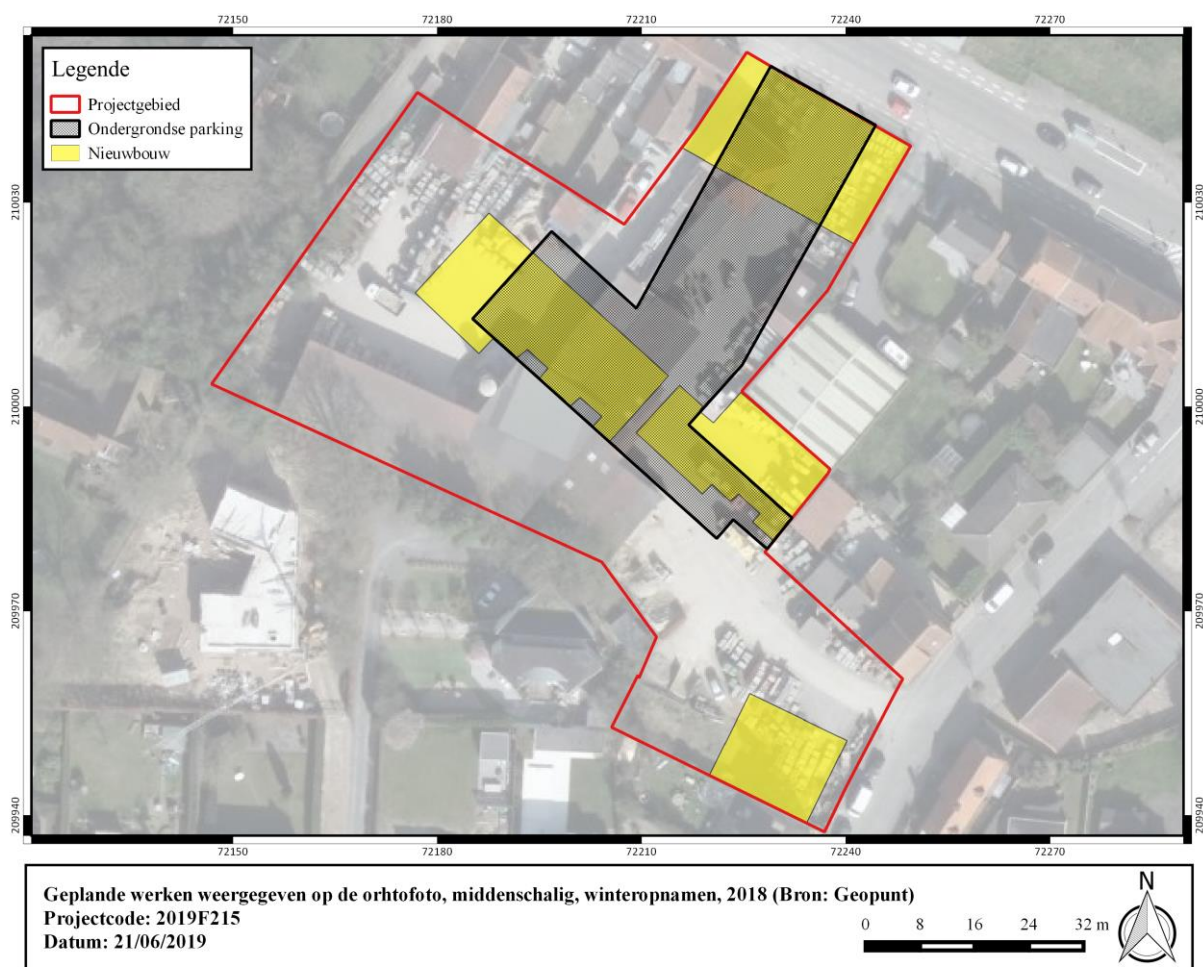
1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant na de afbraak van de bestaande bebouwing de realisatie van een meerwoningencomplex bestaande uit drie gebouwen. Een eerste blok aan de kant van de Raboudenbrugstraat zal plaats bieden aan 5 entiteiten, een tweede blok aan de kant van de Astridlaan zal plaats bieden aan 12 entiteiten en een derde blok centraal binnen het terrein zal plaats bieden aan 16 entiteiten. Op het gelijkvloers niveau worden aan de kant van de Raboudenbrugstraat 10 parkeerplaatsen voorzien. Op het middenplein wordt een fietsenstalling gerealiseerd voor 44 fietsen en 6 bakfietsen.

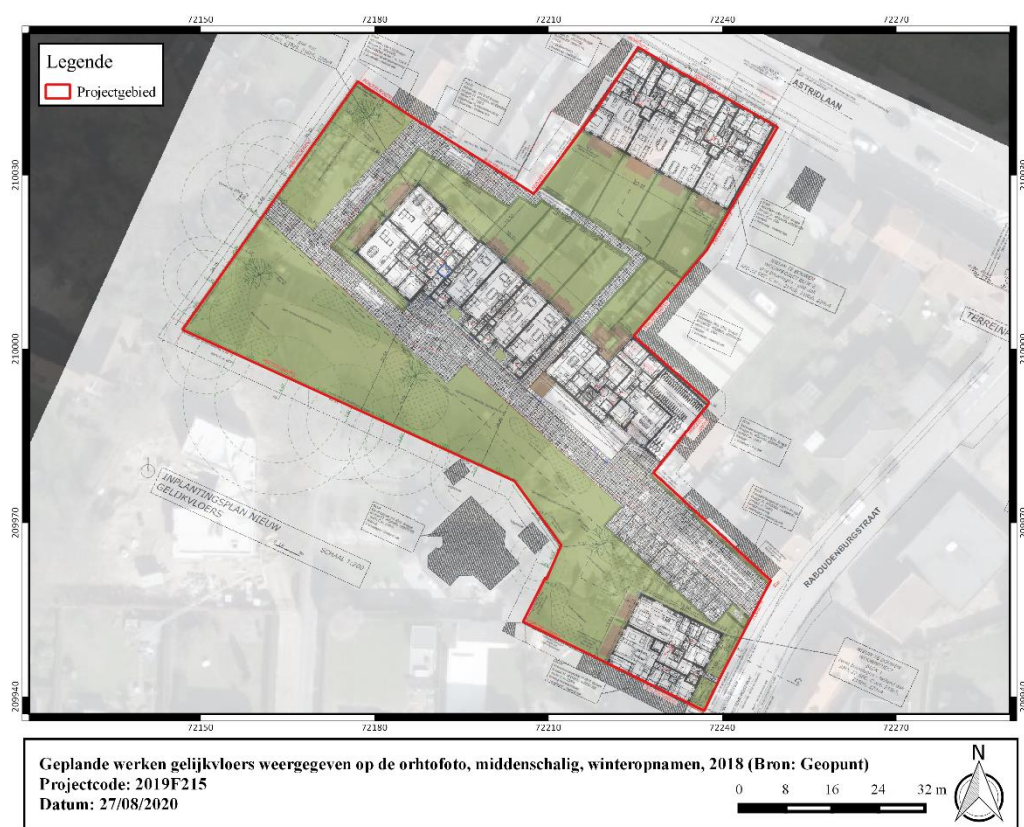
De nieuwbouw heeft betrekking op een gecombineerde oppervlakte van ca. 1484 m². De nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van een vloerplaat van ca. 50 cm-mv en sleuffunderingen tot een diepte van ca. 1 m-mv. In elk gebouw wordt een liftput voorzien.

Er wordt een ondergrondse parkeergarage voorzien die plaats zal bieden aan 39 voertuigen, waarvan 3 voor rolstoelgebruikers. Deze ondergrondse parking zal een oppervlakte hebben van ca. 1511 m². De parking wordt aangelegd tot een diepte van ca. 3,5 m-mv, inclusief vloerplaat. De inrit situeert zich aan de kant van de Raboudenbrugstraat.

De rest van het terrein wordt ingericht als tuinzone, groenzone, terras, wegenis en bovengrondse parkeergelegenheid. Voor deze buitenaanleg dient een algemene bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv. In functie van de geplande ontwikkeling wordt tevens een nieuw rioleringsstelsel gerealiseerd die zal aansluiten op een ruim aantal nieuwe putten.

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

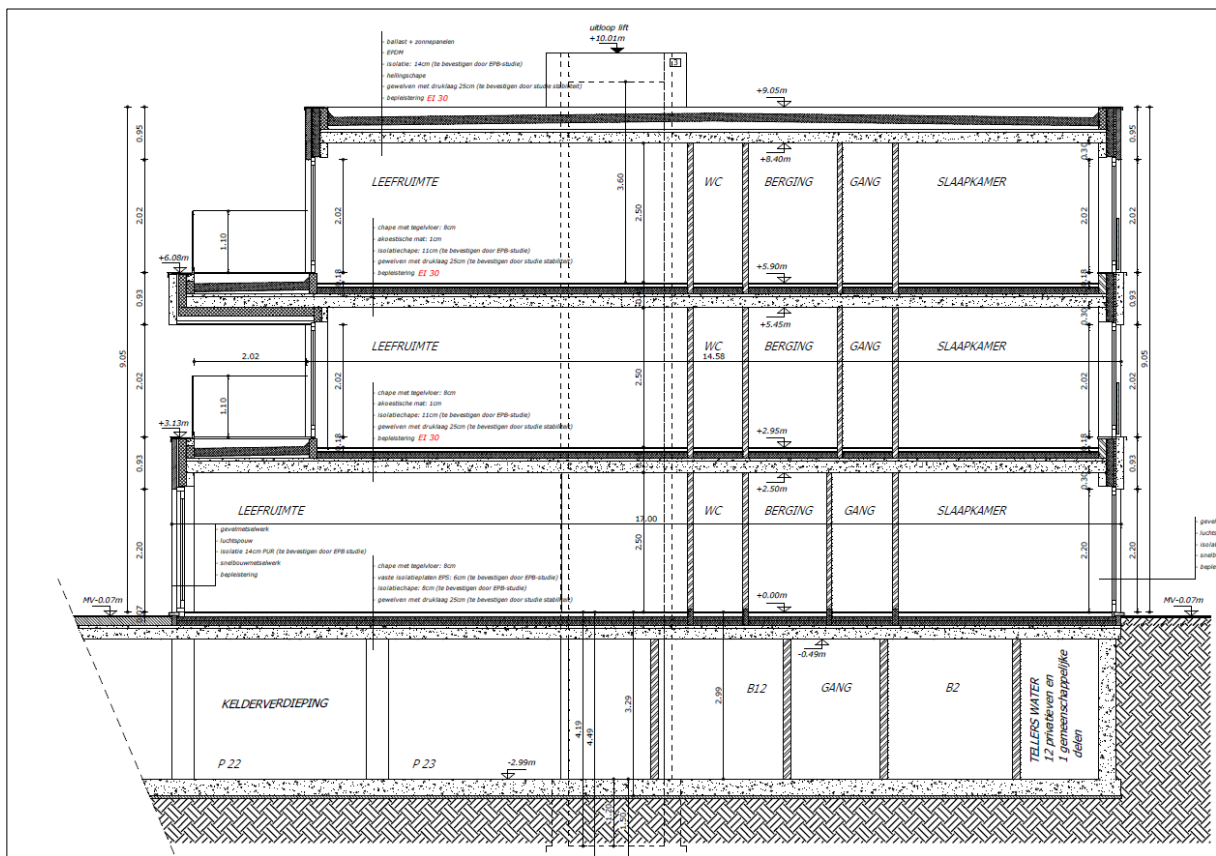

Figuur 6: Geplande werken gelijkvloers weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Geplande werken kelder en riolering weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

Figuur 8: Doorsnede ontworpen toestand (bron: opdrachtgever).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

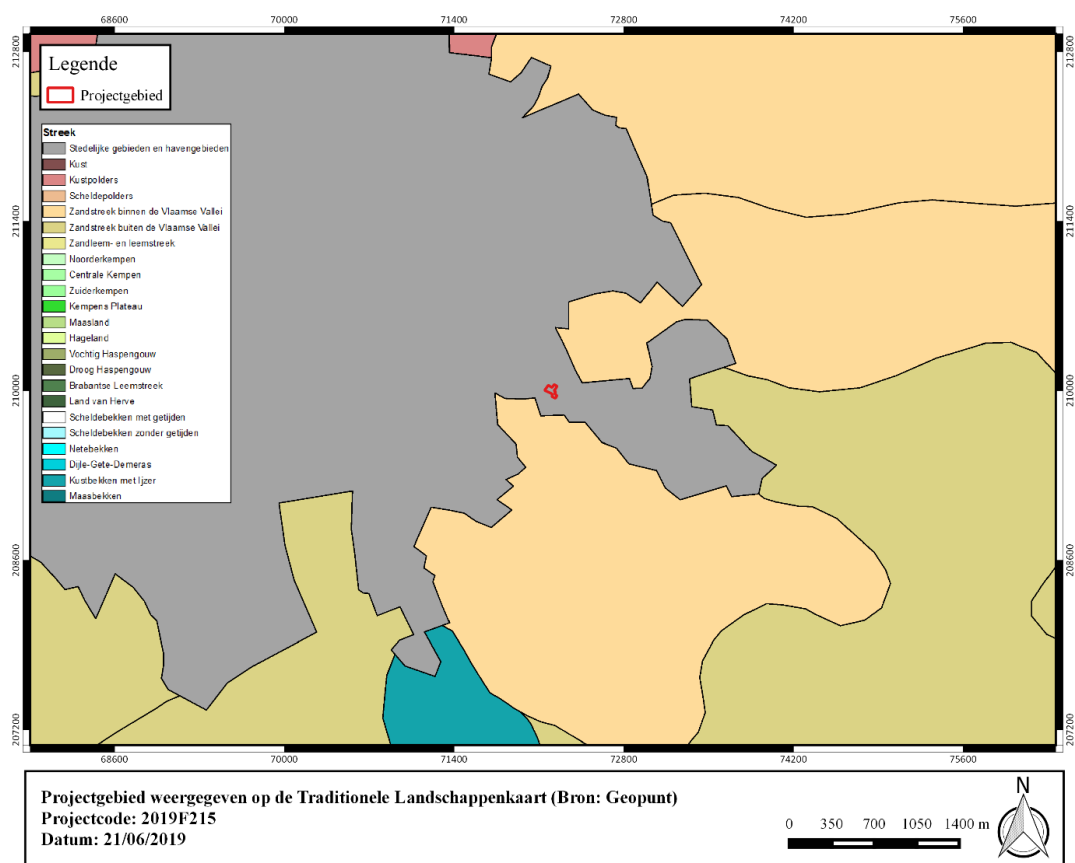
1.4.1.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied is gelegen binnen stedelijke gebieden en havengebieden.

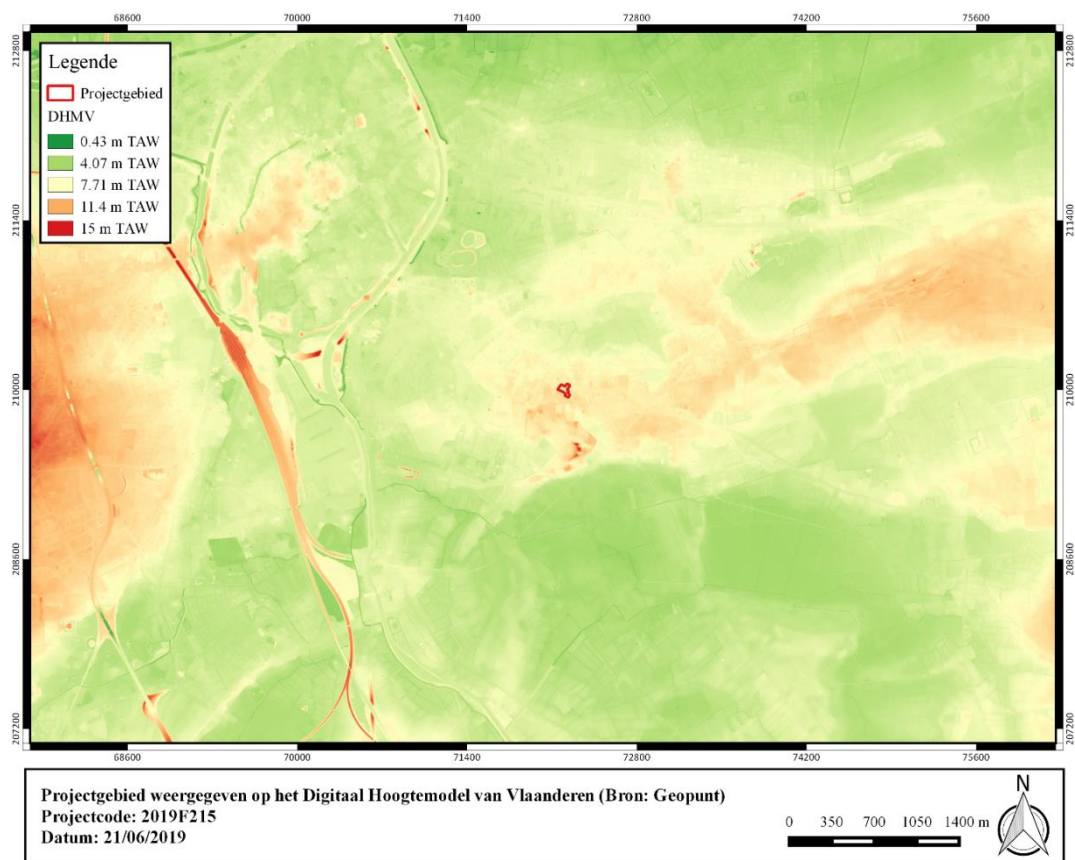
Het terrein is gelegen op de dekzandrug Gistel – Maldegem – Stekene. Gedurende het laat-Pleniglaciaal (76.000 – 14.640 jaar geleden) trad een droge en koude periode op waarbij de vegetatie beperkt was en waarbij de winden vat kregen op het zandoppervlak in het open boomloos toendralandschap. Onder invloed van de noordwestenwinden waaien dekzandruggen op, zoals de omvangrijke rug van Gistel over Brugge naar Maldegem en Stekene. Op deze manier vormt zich een zwak golvend landschap van overwegend ZW-NO lopende dekzandruggen en laagtes. Deze dekzandruggen blokkeren de afwatering vanuit het binnenland. In de komvormige depressies vormen zich ondiepe meren zoals de Assebroekse Meersen, precies ten zuiden van het plangebied. De afzetting bestaat uit een pakket van kalkloze, homogene en goed gesorteerde, fijne tot middelmatig fijne zanden met een dikte van 1 tot 5 meter.

Het onderzoeksterrein is gelegen centraal ter hoogte van de dekzandrug. Ca. 750 meter ten zuiden situeert zich de komvormige depressie van de Assebroekse meersen. Op ca. 400 meter ten noorden van het plangebied ontspringt een waterloop die afwatert naar het noorden, richting het alluvium van de Reie. Het plangebied zelf situeert zich op een hoogte van ca. 8.0 – 9.0 m TAW. Centraal is het terrein lager gelegen. Aan de noord- en zuidzijde komen hoger gelegen zones voor.

Hydrografisch is het projectgebied gelegen in het Bekken van de Brugse Polders, deelbekken Damse Polder-Sint-Trudoledeken.

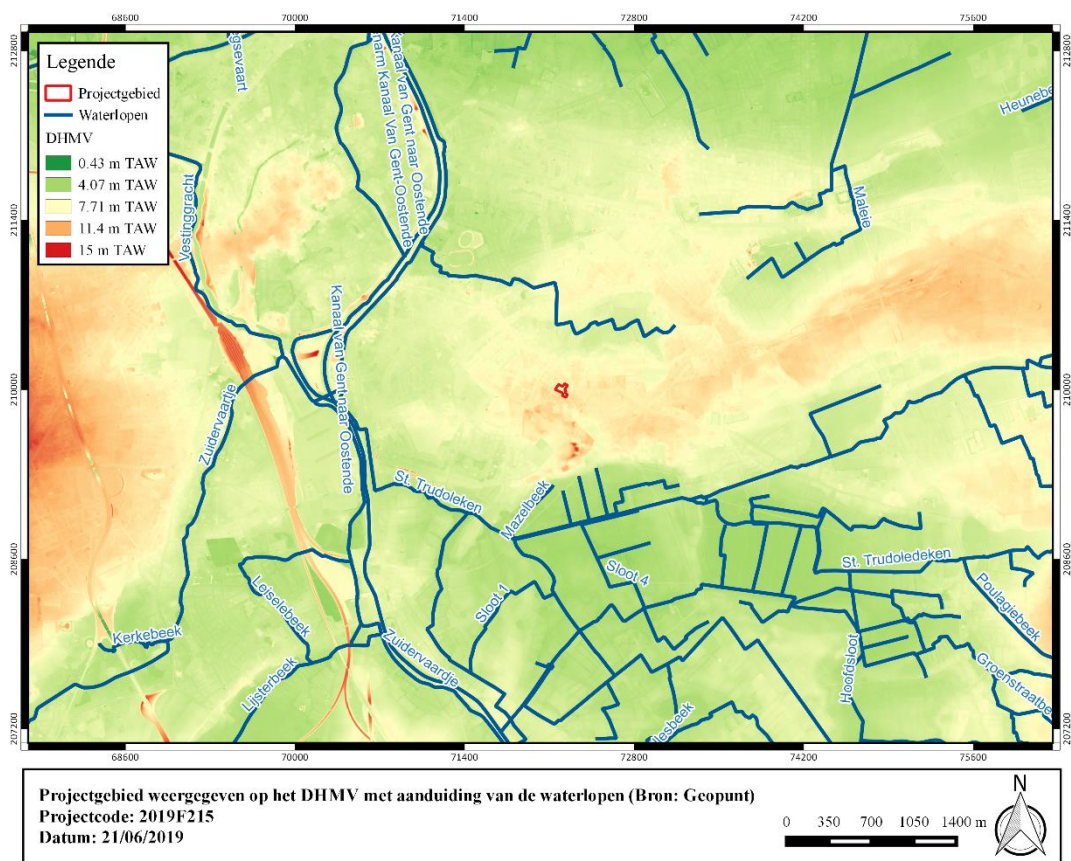

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

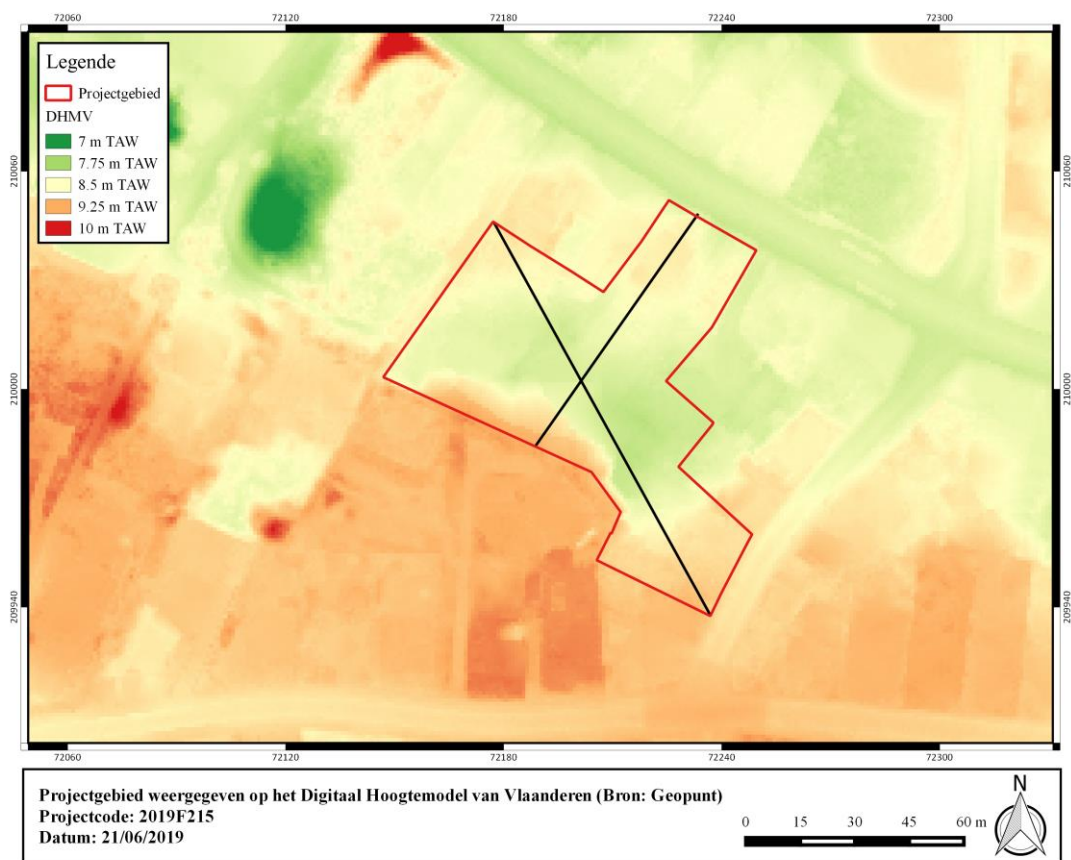

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

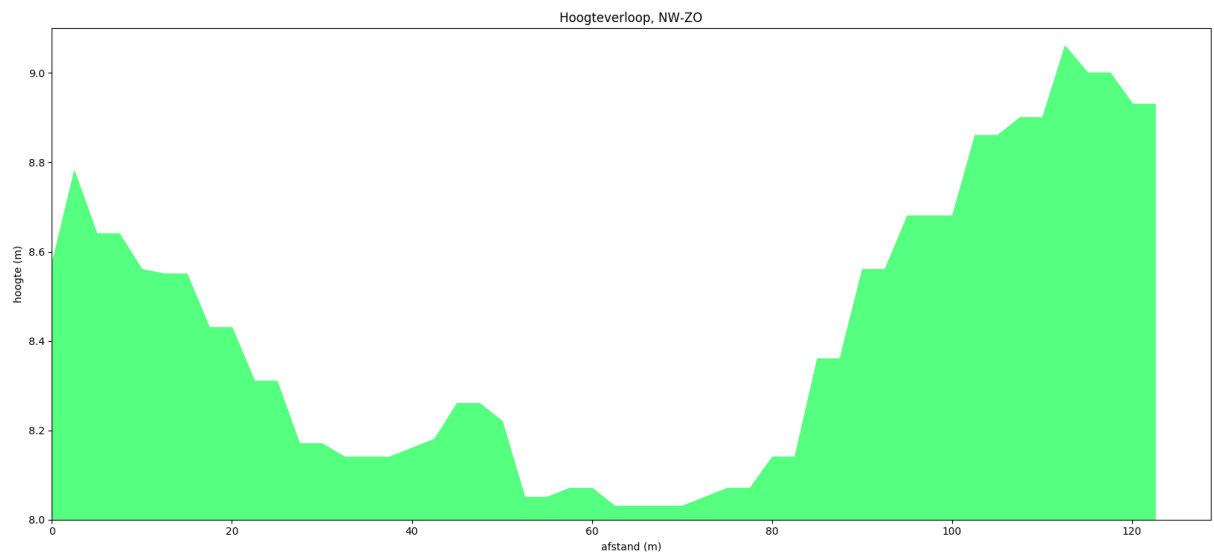

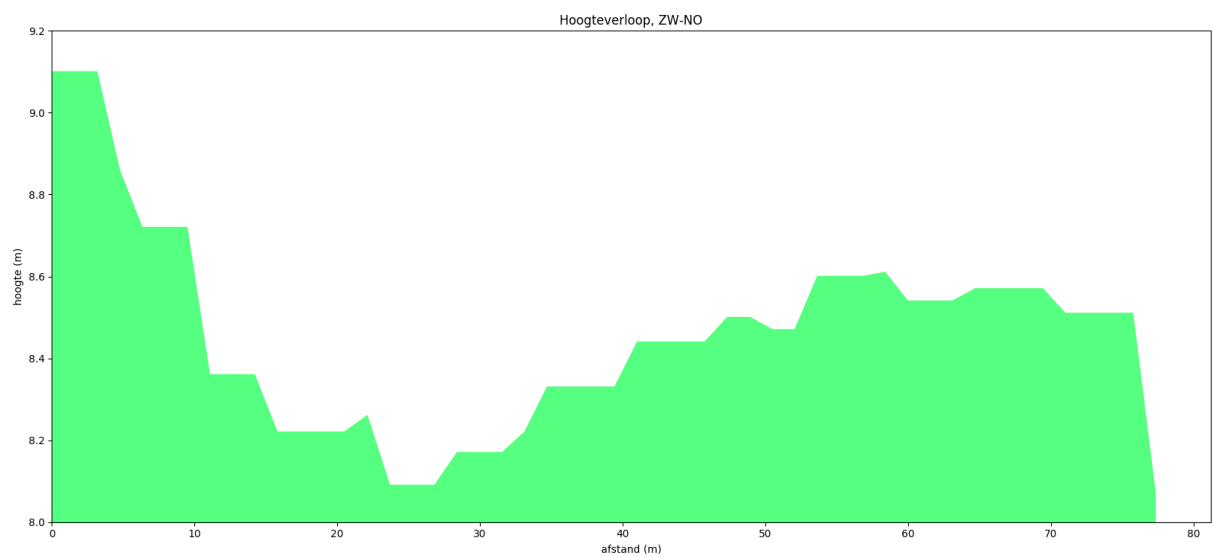
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 13: Hoogteverloop, NW-ZO (Bron: Geopunt).

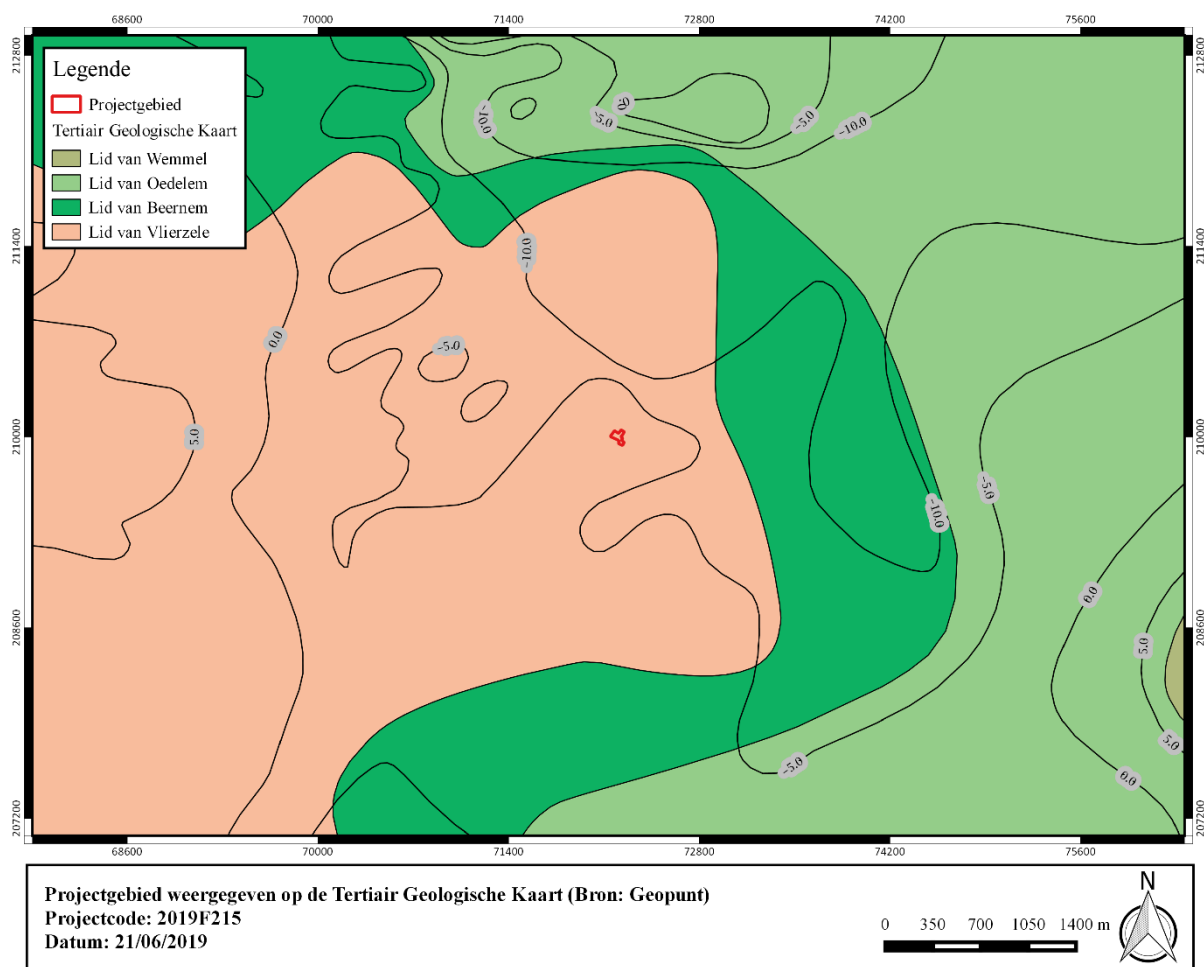
Figuur 14: Hoogteverloop, ZW-NO (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Vlierzele (Formatie van Gentbrugge)**. De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

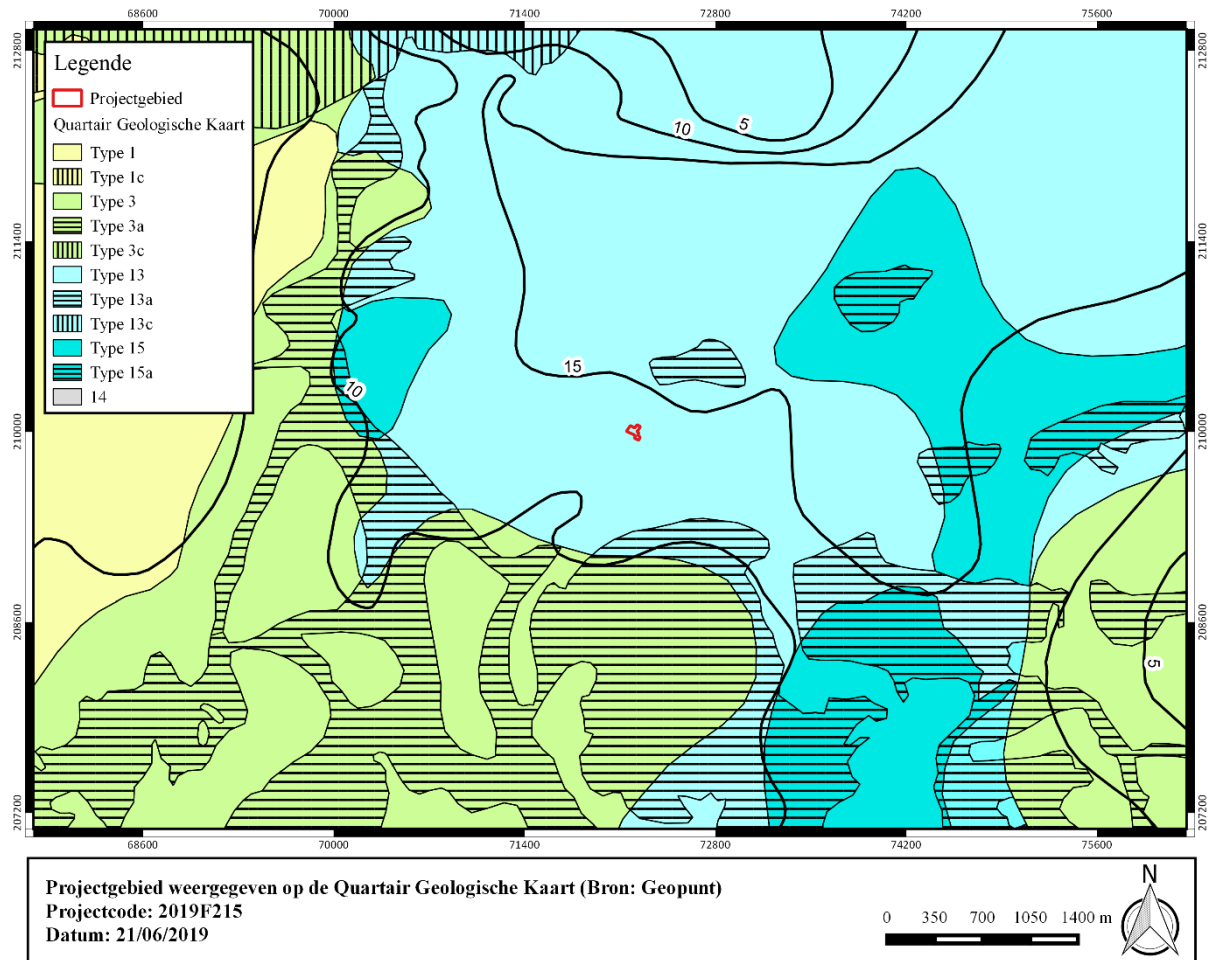
Het Lid van Vlierzele is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 13**. Dit type bestaat uit een basis van getijdenafzettingen van het Eemiaan (marien en estuarien) gevolgd door een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan. De top bestaat uit een eolische afzetting (zand tot silt) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. In deze eolische afzetting kunnen eventuele hellingsafzettingen voorkomen en lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

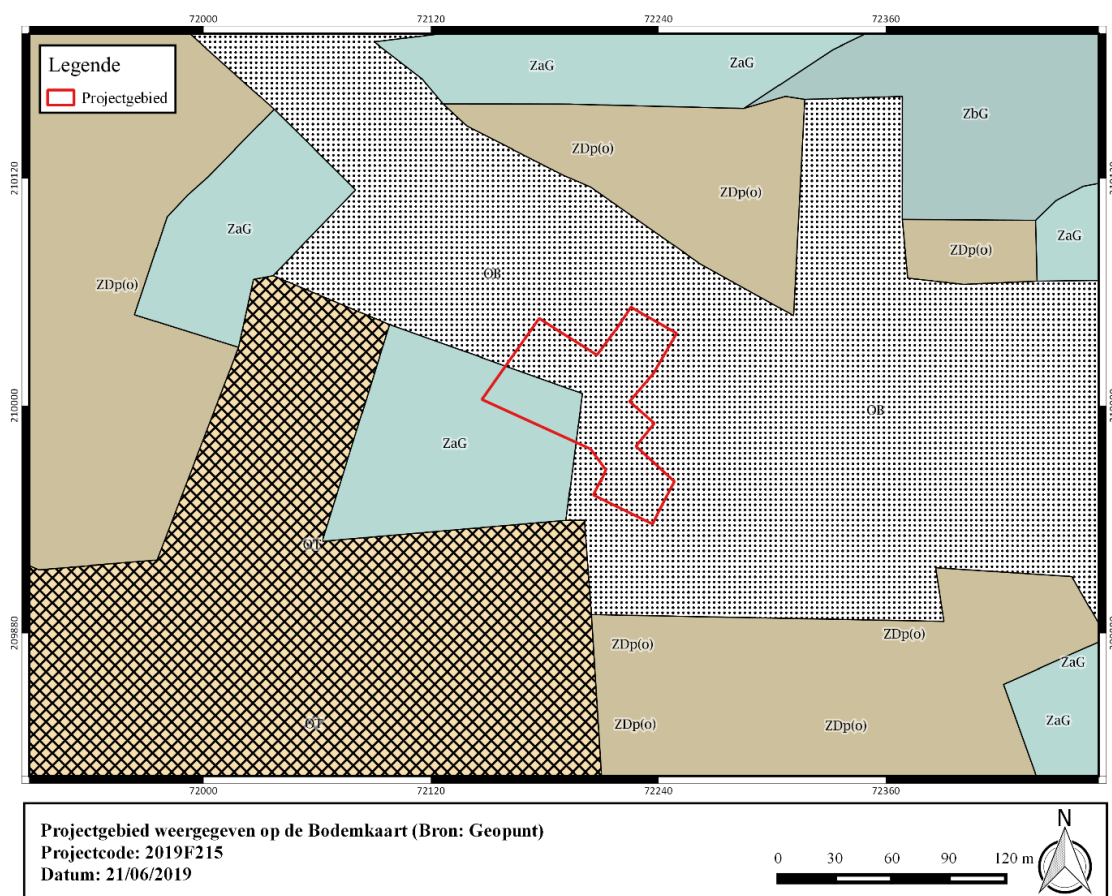

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype **ZaG** is een zeer droge, niet gleyige zandbodem met profielontwikkelingsklassen b, -g en h.

Tot deze kernseries behoren zandgronden, d.w.z. bodems met meer dan 82,5% van de minerale fractie groter dan 50 µm en met minder dan 8% klei, die een duidelijke Podzol B horizont hebben of gehad hebben en in een overdreven sterk ontwaterde positie voorkomen (duinen of hoge ruggen).

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

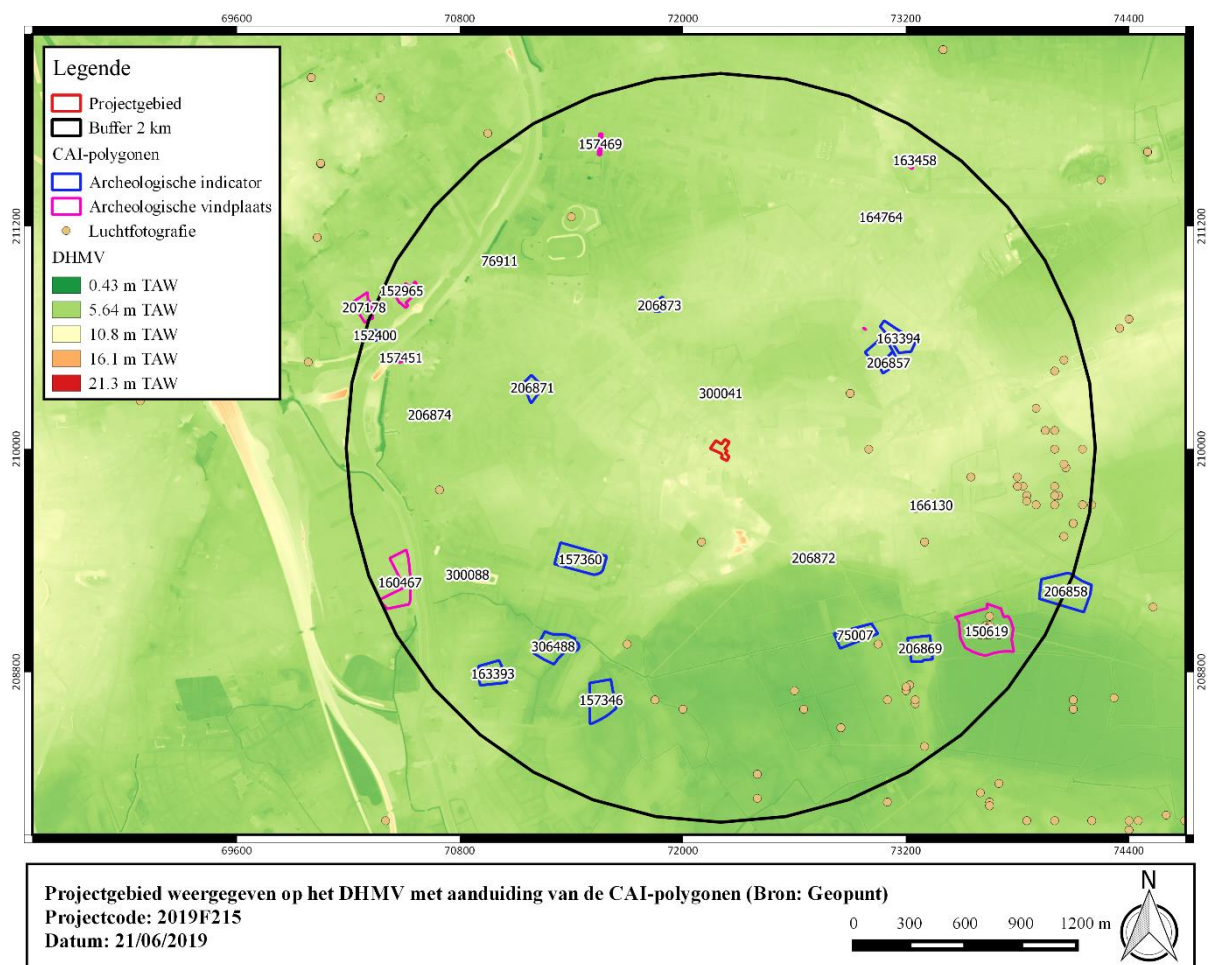

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

In de ruime omgeving van het plangebied zijn verschillende vindplaatsen gekend. Het gros van deze sites betreffen hoofdzakelijk resten van laatmiddeleeuwse landindeling, ontginning en ophoging. De CAI maakt geen melding van tastbare sporen van bewoning. De cartografische indicatoren wijzen op verspreide laatmiddeleeuwse en vroegmoderne hoeves met walgracht. Ten zuiden van het onderzoeksgebied werd bij een werfcontrole een bronzen bijl gerecupereerd (CAI 300041), hetgeen kan wijzen op menselijke aanwezigheid tijdens de bronstijd. Verder wijst vondstmateriaal dat werd gerecupereerd bij veldpropsecties op menselijke aanwezigheid sinds het mesolithicum in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied.

I. Archeologische vindplaatsen

76911	Opgraving (2005); NK: 15 meter Late middeleeuwen: gebouw plattegrond - Deel van de fundering van een tamelijk groot gebouw, bestaande uit rechte lijnige concentratie baksteenfragmenten (volledige bakstenen en kalkmortel ontbreken). Het gaat om één buitenmuur en 4 binnenmuren. Opmerkelijk is een dik pakket veen boven het natuurlijk zand: het terrein moet dus zeer nat geweest zijn.
-------	---

	Langs de Nijverheidsstraat bevond zich een site met walgracht. Vermoedelijk gaat het om één enkele opgehoogde woonzone, volledig of bijna volledig omgeven door een gracht. Bron: De Gryse, J. en Hillewaert, B. 2005, Verslag van de archeologische opgraving in de Blekerijstraat - Nijverheidsstraat (Alteby) in Brugge (Raakvlak, Dossiernr. 05/97).
150357	Mechanische prospectie (2009); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht. Enkel aan de noordwestzijde werd de gracht deeltijds aangesneden (+ scherven rood aardewerk 16de/17de eeuw) Bron: Hillewaert, B., Huyghe, J. Van Besien, E. & Decraemer, S. 2010: Middeleeuwse onderzoeksresultaten uit kleinschalig onderzoek in Brugge (W.-Vl.), Archaeologia Mediaevalis 33, 90-94.
150619	Mechanische prospectie (2009) – Opgraving (2009) – Luchtfotografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Waterburcht: De circulaire structuur is het relict van het kasteel van de Heren van Assebroek en behoort tot het type van de ronde kastelen die vnl. in Nederland gekend zijn. Het wordt verder gekenmerkt door 4 grachten en wallen. Historische en cartografische bronnen tonen aan dat het centrale eiland oorspronkelijk opgehoogd was, maar dit werd in latere tijden afgegraven. Op het centrale eiland trof men tijdens het onderzoek slechts 1 uitbraakspoor aan, naast restanten van een beschoeiing. De grachten zijn uitgegraven tot onder het niveau van de kalkgyttja. De opgespitte moeraskalk werd op de plaats van de wallen opgebracht, terwijl ze verder verhoogd werden mbv aangevoerd zand. Aan de oostelijke zijde bevinden zich ter hoogte van de eerste wal mogelijke structuren die wellicht met een brug verbonden waren met het centrale eiland. Het kasteel werd vermoedelijk aangelegd in de 13de eeuw en bewoond in de 14de eeuw (waterkasteel). Het lijkt verlaten te zijn in de 15de eeuw, waarna de grachten geleidelijk aan verveenden. In de 19de of 20ste eeuw werd het monument genivelleerd en werd het projectgebied heringericht als hooiland. Bron: Ryssaert, De Gryse, Tys, Baeteman, Orbons, Pype, Termote, Germonprez, 2010. Archeologische evaluatie en waardering van de circulaire structuur van Ver-Assebroek (gemeente Brugge, provincie West-Vlaanderen), onuitgegeven rapport.
152965	Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter Late middeleeuwen: aardewerk – botmateriaal Bron: Decraemer J., Hillewaert B., Huyghe J., Van Besien E. 2011, Raakvlak Jaarverslag 2010, Raakvlak Intergemeentelijke Dienst voor Archeologie in Brugge en Ommeland, p.21-23
157451	Controle van werken (2007); NK: 15 meter

	Late middeleeuwen: gracht Bron: Redactie specialisten: Raakvlak
157469	Controle van werken (2008); NK: 15 meter Na de 17^e eeuw: 2 grachten parallel aan de Invalidenstraat met haaks erop een smallere gracht Bron: Redactie specialisten: Raakvlak
160467	Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter Romeinse tijd: gevonden bij het afgraven: antoninianus van Gordianus III Late middeleeuwen: zandontginningskuilen waarin een kleine hoeveelheid aardewerk werd gevonden te dateren in de 14de-15de eeuw Bron: Verwerft D. & Lambrecht G. 2012, Resultaten archeologisch proefonderzoek Ten Briele, Brugge, Raakvlak
163458	Opgraving (2011); NK: 15 meter Late middeleeuwen: twee mogelijke 14^e-eeuwse kuilen en gracht, verstoord door de latere postmiddeleeuwse bewoning. 18^e eeuw: site met walgracht Bron: Wyns G., Roelens F. 2013: Archeologische opgraving Sint-Kruis Puienbroeklaan (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport. Afdeling archeologie rapport 2013/02, Ingelmunster
163459	Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Ploegsporen, gracht en greppel, aan de hand van het aangetroffen aardewerk gedateerd in de late middeleeuwen. De sporen worden geïnterpreteerd als off site fenomenen. Bron: Verwerft D. & Lambrecht G.2012: Weidestraat, Brugge. Resultaten archeologisch proefonderzoek, Brugge.
164764	Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht - de walgracht werd aangesneden. Enige artefact dat werd aangetroffen was een rekenpenning, tussen 1475 en 1525 te situeren. Bron: Verwerft D., Lambrecht G. 2012: Resultaten archeologisch proefonderzoek Ter Lo, Brugge.
166130	Controle van werken (2014); NK: 15 meter 20ste eeuw: Bunker/schuilkelder

207178	Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter Late middeleeuwen: losse vondsten laatmiddeleeuws aardewerk en baksteen, in een dik pakket grijs zand (ophoging). Wellicht is de site altijd als tuin gebruikt – pelgrimsinsigne Onbepaald: bewaarde podzol, op een diepte van ca. 2m onder huidige oppervlak. Bron: Verwerft D., Lambrecht G., Roelens F. 2013: Brugge Katelijnestraat - Resultaten archeologisch proefonderzoek, Brugge.
210830	Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter Late middeleeuwen: ophogingspakket, met materiaal tot de 2e helft van de 14e eeuw - 14 grote zandwinningskuilen, die worden gedateerd in de tweede helft 14e- 15e eeuw - brede grachten, vermoedelijk uitgegraven in de 14e en gedempt in de 16e eeuw. 18^e eeuw: beschoeide gracht, die in verband kan gebracht worden met het bleken van textiel. Bron: Heyvaert B. 2015: Archeologische prospectie Brugge Oude Gentweg (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Monument Vandekerckhove afdeling archeologie Rapport 2015/15, Ingelmunster
300041	Controle van werken; NK: 150 meter Bronstijd: bronzen bijl Bron: Hillewaert B. & Van Impe L 1996, Een bronzen bijl uit Assebroek In: Lunula Archaeologia protohistorica IV, p. 59-60

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

75007	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
157360	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16de eeuw: gotische duiventoren met achthoekig grondplan, die wellicht ook dienst deed als verdedigingsmiddel of als toevluchtsoord - De walgracht verdeelt het terrein in ca 3 gelijke rechthoekige delen. Het leenhof wordt verschillende malen vermeld in de 15e tot 17e eeuw (Rabaudenburg) als een 'kasteelgoed'. In de 14e eeuw is er sprake van 'une maison forte'.
206873	Indicator cartografie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: site met walgracht

206874	Indicator cartografie NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Nieuwe tijd: site met walgracht
--------	---

Veldprospecties

163393	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Volle middeleeuwen: aardewerk Late middeleeuwen: aardewerk 17de eeuw: aardewerk
163394	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Steentijd: 2 kernen, 2 afslagen, waaronder 1 geretoucheerd, en 5 fragmenten verbrande vuursteen. Late middeleeuwen: Grote hoeveelheid reducerend gebakken aardewerk, vroeg steengoed, Siegburg aardewerk. Nieuwe tijd: Oxiderend rood gebakken aardewerk en steengoed.
206856	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Steentijd: geretoucheerde afslag en 9 verbrande fragmenten, fragment van een gepolijste bijl in beige vuursteen. Late middeleeuwen: reducerend gebakken aardewerk, vroeg steengoed, Siegburg steengoed Nieuwe tijd: steengoed, oxiderend gebakken aardewerk
206857	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Laat-Mesolithicum: rechthoekig trapezium, lichtbruine vuursteen – schrabber, 5 afslagen, microkling. Late middeleeuwen: reducerend gebakken aardewerk, vroeg steengoed, Siegburg steengoed Nieuwe tijd: steengoed, oxiderend gebakken aardewerk.
206858	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Laat-mesolithicum: lithisch materiaal

206869	Veldprospectie (1984); NK: 15 meter Laat-mesolithicum: lithisch materiaal
206871	Veldprospectie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: site met walgracht
206872	Veldprospectie (1984); NK: 15 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Laat-neolithicum: lithisch materiaal

Luchtfotografie

157346	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: een cirkelvormig figuur met de concentrische ringen, was vroeger een heuvel (Vossenbergh). Bij het afgraven ervan waren verschillende lagen grond te zien. Plaggenheuvel? Bestond de kern van de heuvel uit een natuurlijke zandheuvel die verhoogd werd met grond uit de ringsloot?
--------	---

Onbepaald

152400	Onbepaald; NK: 250 meter Onbepaald: bakstenen muurresten, die wellicht te interpreteren zijn als de funderingen van één van de ronde torens van de Katelijnepoort.
300088	Onbepaald; NK: 250 meter Steentijd: Vuurstenen voorwerpen van Spiennes en Obourg - enkele fragmenten ruw aardewerk, samen gevonden met gecalcineerde beenderen en houtskool – prehistorische nederzetting. Bron: Crois, R. 1959: Voorhistorische woonplaatsen te Steenbrugge, Biekerf, Westvlaams Archief voor Geschiedenis, Oudheidkunde en Folklore 60.6, 181-184.
300089	Onbepaald; NK: 250 meter Mesolithicum: lithisch materiaal Steentijd: aardewerk Bron: Crois, R. 1959: Voorhistorische woonplaatsen te Steenbrugge, Biekerf, Westvlaams Archief voor Geschiedenis, Oudheidkunde en Folklore 60.6, 181-184.

306488	Onbepaald (1957); NK: 150 meter Volle middeleeuwen: hoeve Late middeleeuwen: aardewerk
--------	---

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Het gebied rondom Brugge valt uiteen in enerzijds de kustvlakte en anderzijds de zandstreek. Beide hebben hun eigen ontstaansgeschiedenis die het landschap haar huidige uitzicht geeft. Een eerste vormingsproces gaat terug tot het Tertiair en dateert van meer dan twee miljoen jaar geleden. In deze periode worden afwisselend klei- en zandlagen afgezet door de zee, die onze gewesten overspoelt vanuit het noorden. De kleilagen zijn beter bestand tegen erosie dan zandlagen. Door het uitslijten van de zandbanken ontstaat een golvend landschap met heuvelruggen en plateaus zoals de rug tussen Oedelem en Zomergem en de plateaus van Tielt en Wijnendale.³

Het Quartair wordt gekenmerkt door ijstijdperiodes en toename van het landijs met daartussen warmere interglacialen. In een laatste warme periode voorafgaand aan de laatste ijstijd (tussen 130.000 – 116.000 jaar geleden) stond de zeespiegel allicht 1 à 2 meter hoger dan vandaag. Na dit interglaciaal volgt een laatste koude periode van ongeveer 116.000 tot 11.600 jaar geleden. Gedurende deze periode stond de zeespiegel ca. 120 meter lager dan nu en bevond de kustlijn zich veel verder noord- en westwaarts. Gedurende het laat-Pleniglaciaal (76.000 – 14.640 jaar geleden) trad een droge en koude periode op waarbij de vegetatie beperkt was en waarbij de winden vat kregen op het zandoppervlak in het open boomloos toendralandschap. Onder invloed van de noordwestenwinden waaien dekzandruggen op, zoals de omvangrijke rug van Gistel over Brugge naar Maldegem en Stekene. Op deze manier vormt zich een zwak golvend landschap van overwegend ZW-NO lopende dekzandruggen en laagtes. Deze dekzandruggen blokkeren de afwatering vanuit het binnenland. In de komvormige depressies vormen zich ondiepe meren zoals de Assebroekse Meersen, precies ten zuiden van het plangebied. De afzetting bestaat uit een pakket van kalkloze, homogene en goed gesorteerde, fijne tot middelmatig fijne zanden met een dikte van 1 tot 5 meter.

Op het einde van de oude steentijd treft men in de regio meer aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid aan. Het gaat onder andere om vindplaatsen te Steenbrugge, Rijckevelde en Assebroek en aan de voet van de cuesta Oedelem-Zomergem. In Maldegem werd een kampement van Federmesser-jager verzamelaars gevonden aan de oever van een laat-glaciaal meer. De omgeving van het plangebied moet een gelijkaardige aantrekkingskracht gehad hebben. Het aangrenzende meer was waarschijnlijk interessant gebied voor de jacht op allerlei waterwild en voor de drinkwatervoorzieningen.

Vanaf 10.000 voor Chr. vindt een algemene en definitieve opwarming plaats, waardoor de ijskappen smelten en de zeespiegel stijgt. Door de uitbreiding van de Noordzee dringt het water de dekzanden binnen en vormt een wadgebied met getijdenwerking. Door de relatief hoge ligging van de dekzanden, wordt de oostelijke kustvlakte, zoals we die vandaag kennen, aanvankelijk weinig door de zee beïnvloed. Gedurende het mesolithicum (ca. 10.000-5.000 v. Chr.) trekken jager-verzamelaars door het landschap en vestigen ze zich op de hogere dekzandruggen. Vindplaatsen van materiaal uit de middensteentijd kwamen aan het licht bij een systematische veldkartering van Assebroek. De vindplaatsen situeren zich op de zuidelijke helling van de dekzandrug, ten noorden van de Assebroekse Meersen, nabij het plangebied. Deze vindplaats kan op basis van de vondsten toegewezen worden aan de RMS-cultuur en is te dateren in de periode 7000 – 6000 v. Chr.⁴ Er is aldus een hoge verwachting voor het aantreffen van sporen uit het mesolithicum binnen de projectgrenzen.

³ Hillewaert, B. & Ryckaert, M. 2019. p.16.

⁴ Op. cit. pp. 20-25.

De overgang tussen mesolithicum en neolithicum betekent eveneens een (geleidelijke) overgang van jacht naar een sedentair bestaan. Deze overgang heeft allerlei gevolgen. Mensen gaan zich vestigen bij hun akker en bouwen hun huizen steviger uit duurzamere materialen. Wanneer de mens voor het eerst aan landbouw gaat doen is het in de eerste plaats de vegetatie op de drogere gronden die hierdoor beïnvloed wordt, gezien deze zones het meest geschikt zijn voor akkerland. In het Brugse ontbreken vooralsnog duidelijke sporen van het neolithicum. Artefacten echter zijn meermaals gerecupereerd bij veldprospecties en opgravingen. Zeker het vermelden waard echter, is de vondst van een huisplattegrond uit het neolithicum in Waardamme in 2003.⁵

Tegen 1000 v. Chr. is de hele kustvlakte, tot aan de Brugse dekzandrug, een veenlandschap geworden. De informatie over de bronstijd in onze gebieden spitst zich voornamelijk toe op de grafcultus. Vooral tijdens de midden-bronstijd worden veel grafheuvels opgericht. Onder meer in de gemeentes Beernem, Oostkamp, Zedelgem, Torhout en Jabbeke zijn grafheuvels gekend. Ook langsheen de Zandstraat, ten westen van Brugge, zijn een aantal grafheuvel vastgesteld.

Nog voor het begin van de jaartelling begint een periode van kusterosie door een combinatie van verschillende factoren. Vooreerst is zandvoorraad opgebruikt door de uitbouw van de kust. Daarnaast maken o.a. menselijke activiteiten zoals turfwinning dat het veen inklinkt, waardoor bepaalde zones lager komen te liggen dan de zeespiegel.⁶ Op de zandrug komen enkele nederzettingen voor uit de ijzertijd. De weinig talrijke, maar gevarieerde sporen uit zowel de vroege als de late ijzertijd wijzen op een verspreide bewoning in de periode vóór de eeuwwisseling. Er zijn aanwijzingen voor geïsoleerde boerderijen in hout, klei en riet.⁷

In de Romeinse periode is de plaats waar het latere Brugge zal groeien gelen in de noordelijke periferie van de civitas Menapiorum. Deze civitas heeft Cassel als hoofdplaats. Het tracé over Cassel-Velzeke-Tienen-Tongeren is de belangrijkste verbinding gedurende het Hoge Keizerrijk. Vanuit de hoofdplaats van de civitas Menapiorum vertrekken een aantal wegen die het gebied ontsluiten. Een diverticulum van de baan Cassel-Doornik vertrekt van het gehucht Steenvoorde en loopt over Poperinge tot Brugge waar ze aansluit bij de Zandstraat. De zandrug waarop Assebroek is gelokaliseerd, zorgde tijdens de Romeinse periode voor een zeer strategische ligging aan de rand van kustvlakte.⁸

Gedurende de vroege middeleeuwen maakt Assebroek deel uit van het Frankische koninklijke domein Sijsele, dat samen met Weinebrugge en Snellegem de Pagus Flandrensis vormt. De oudste parochie van Assebroek wordt gesticht te Odegem, het huidige Steenbrugge. Het toponiem Odegem wijst in de richting van een Frankische vestiging, de vroegste vermelding in geschreven bronnen is in 1038. De oudste vermelding van Assebroek dateert van 1187 en verwijst naar een familienaam van Ascebroc. Vóór 1270 strekt de bevoegdheid van de Brugse Onze-Lieve-Vrouweparochie zich uit op het grootste deel van het huidige Assebroek.

Assebroek bestaat uit vier leenhoven die afhangen van het Prinselijk leenhof van de Burg van Brugge. Het belangrijkste leen bevindt zich op het huidige Ver-Assebroek aan het Pastoor Verhaegheplein. Het Leenhof wordt voor het eerst vermeld in 1201, bezit 70 achterlenen en heeft een eigen, lage rechtsmacht. Het zijn de heren van Assebroek, afkomstig uit vooraanstaande Vlaamse families, die hun naam geven aan de hele gemeente. De heer van Assebroek fungeert als briefer of ontvanger van de pachtgronden van de graaf van Vlaanderen.

⁵ Hillewaert, B. & Ryckaert, M. 2019. pp. 25-27

⁶ Op. Cit. pp. 15-33

⁷ Op. Cit. pp. 30-42.

⁸ Op. Cit. pp. 46

Historisch-cartografische bronnen wijzen op verspreide laatmiddeleeuwse hoevebouw in de regio.⁹

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Heraldische Kaart geeft geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. Op de kaart is duidelijk verspreide hoevebouw waar te nemen in de wijde omgeving van het plangebied. Gelet op het deels indicatieve karakter van de kaart zijn laatmiddeleeuwse bewoningssporen binnen de projectgrenzen desalniettemin zeker niet uit te sluiten.

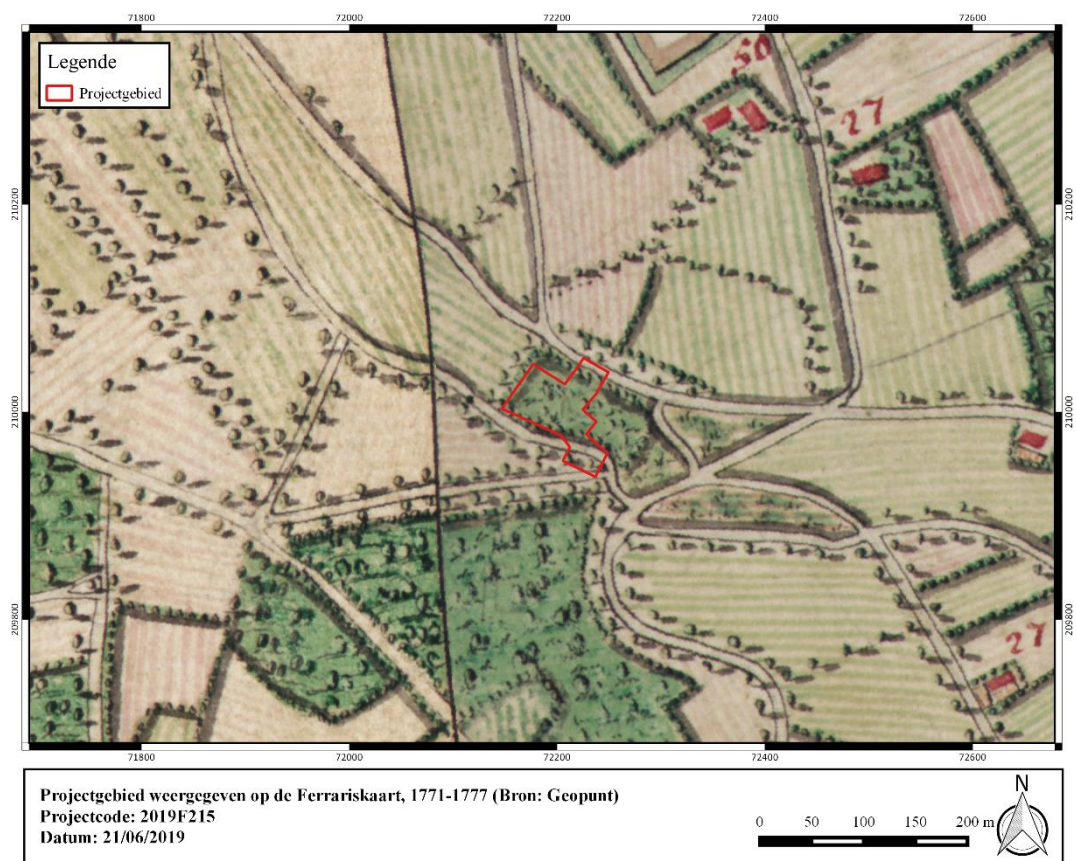
Op de Ferrariskaart is het verloop van de huidige Astridlaan en Daverlostraat duidelijk weergegeven. De Raboudenburgstraat is nog niet merkbaar. Mogelijk verwijst de toponymie *Raboudenburgstraat*, naar een hier oorspronkelijk aanwezig burchtcomplex. De opvallende circulaire vorm van de straten precies ten zuidoosten van het terrein is een bijkomende indicator. De Ferrariskaart karteert het terrein quasi integraal als weiland dat is omgeven door wegen.

De 19^e eeuwse cartografische indicatoren geven twee kleine gebouwen weer in het noordelijk deel van het plangebied.

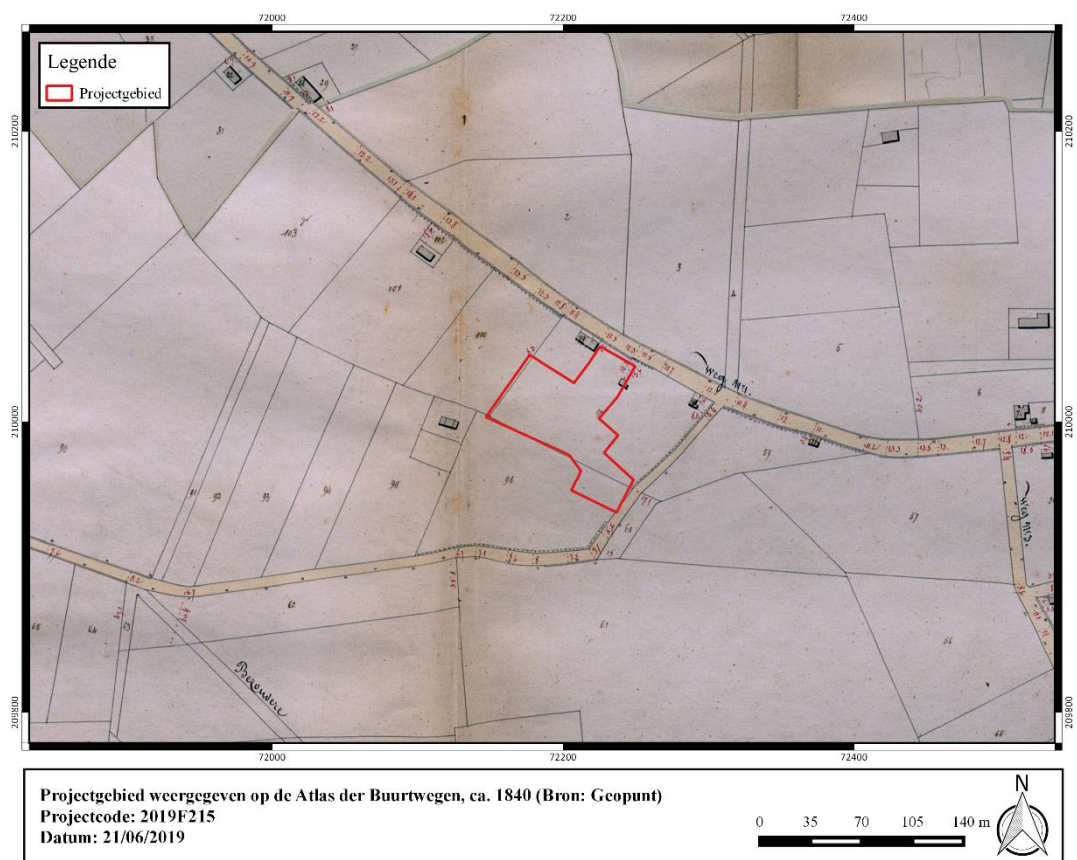

Figuur 18: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed

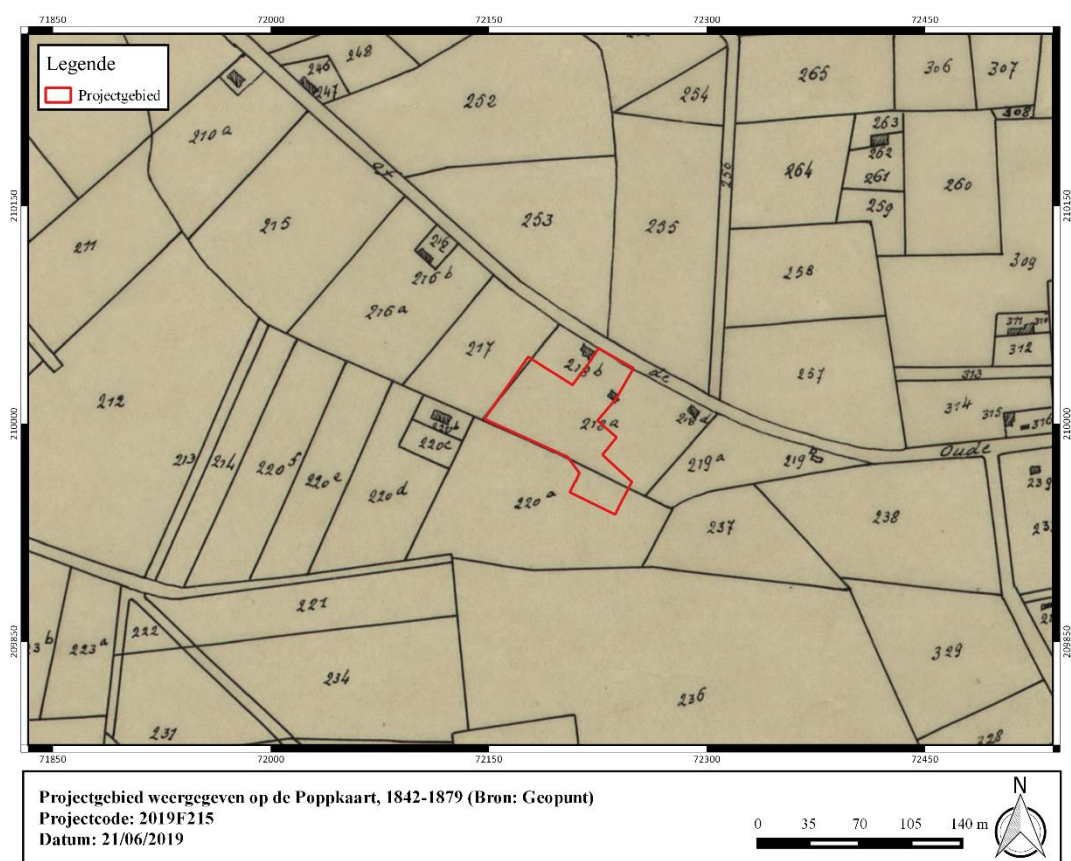

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

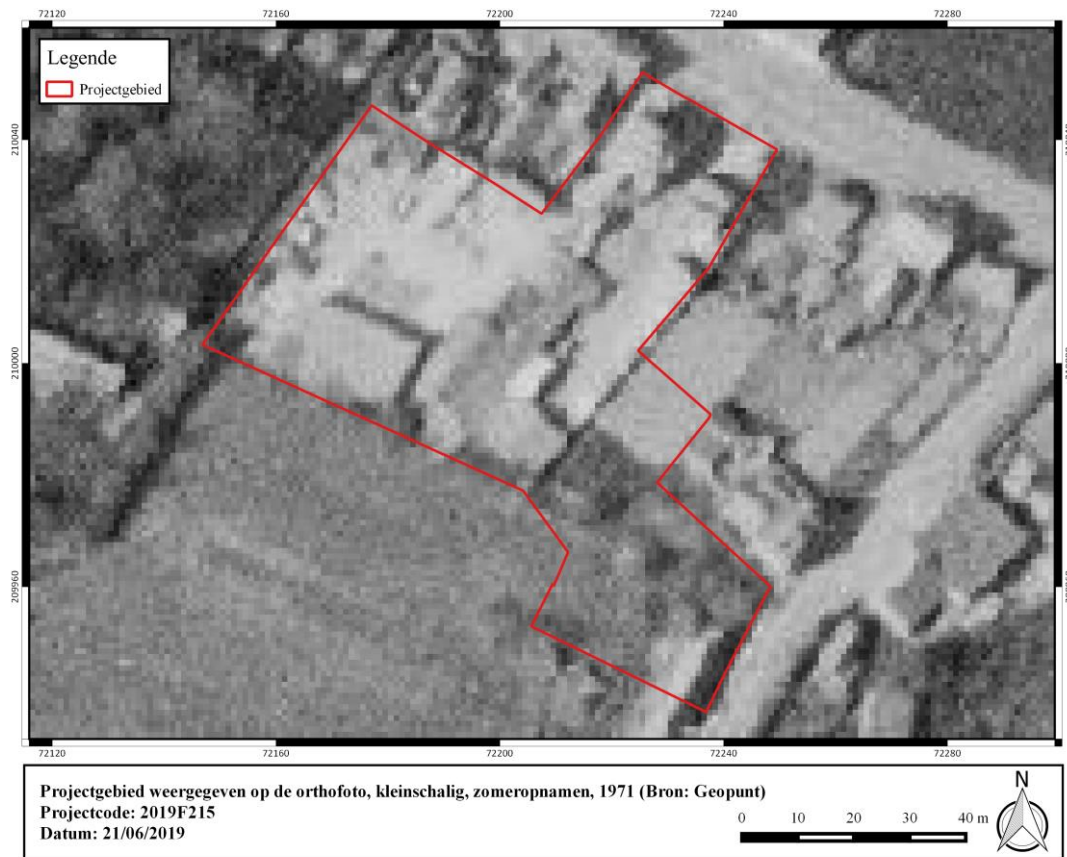

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de projectgrenzen. Op de luchtopname van 1971 is huidige toestand reeds weergegeven.

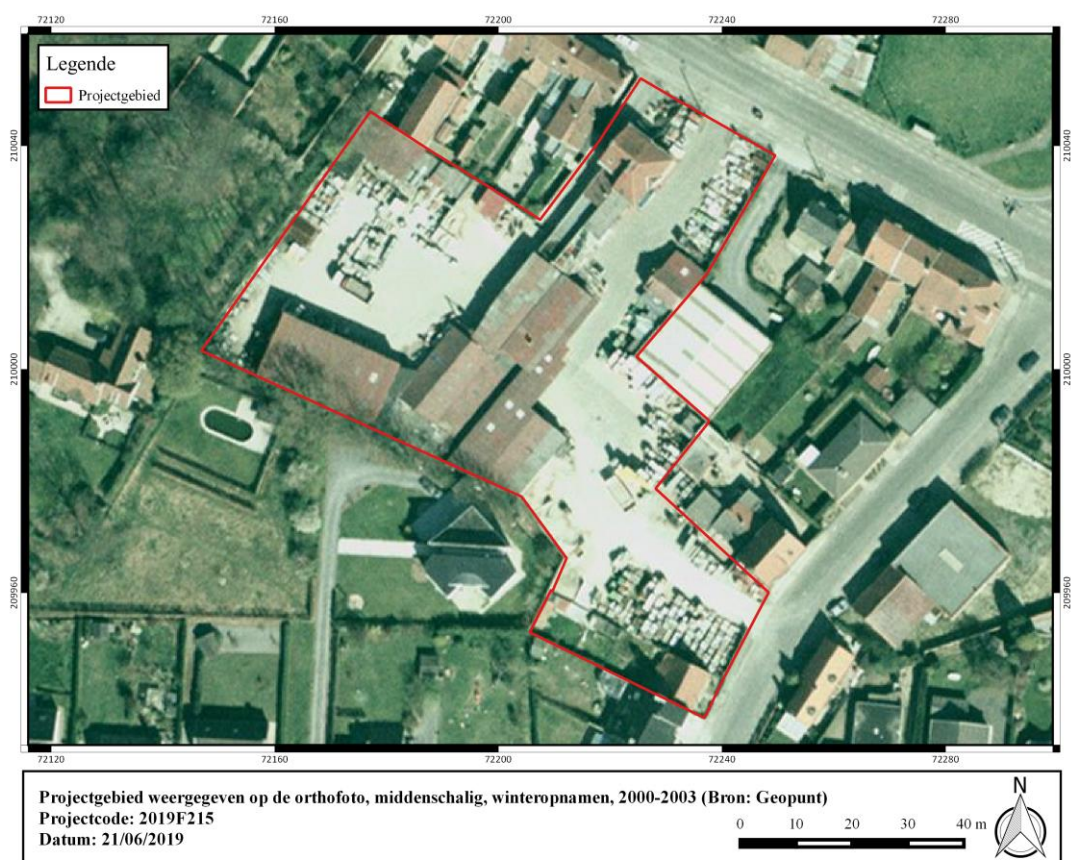
Op heden is ca. 1610 m² van het terrein bebouwd. Het overige deel van het terrein is quasi integraal verhard. De bebouwing betreft een woning en aansluitend een loods voor bouwmaterialen. De bebouwing is thans niet onderkelderd.

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

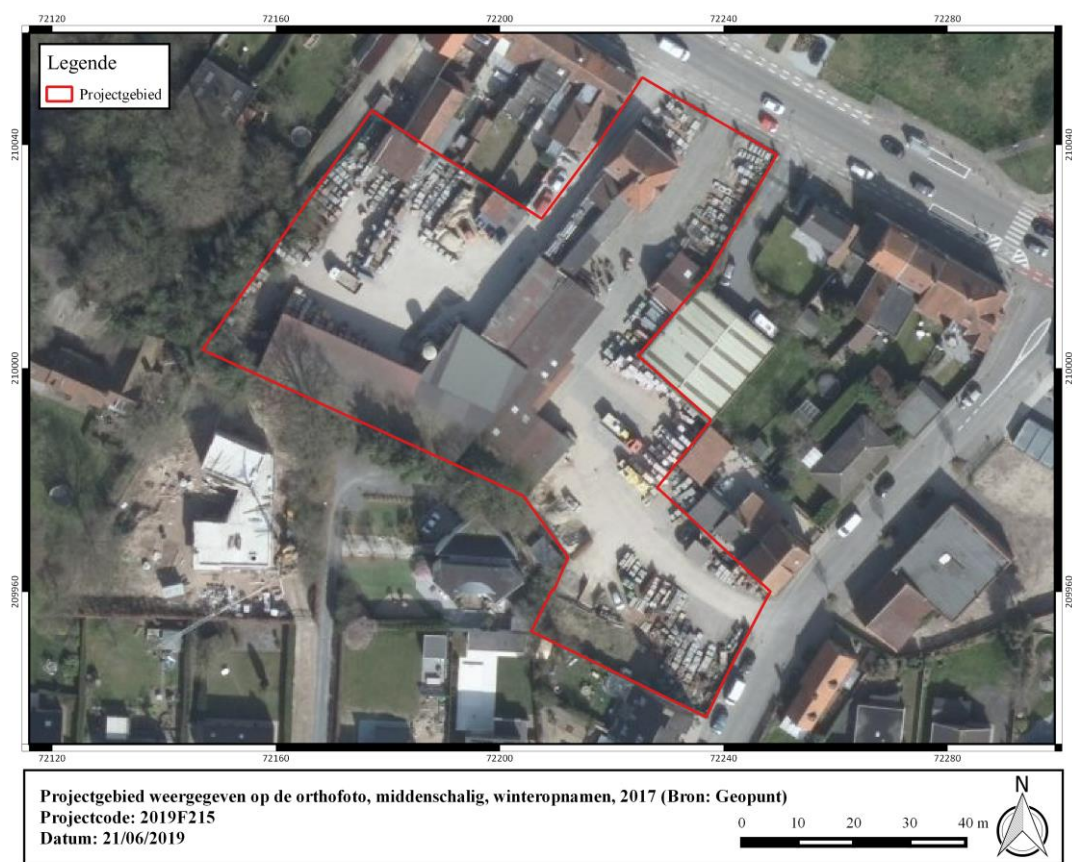
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van nieuwe meerwoningencomplex met bijhorende ondergrondse parkeergelegenheid aan de Astridlaan 192-194 te Assebroek, deelgemeente van Brugge. Het terrein is ca. 5479 m² groot en is op heden quasi integraal verhard en bebouwd. De verharde structuren worden in het kader van de werkzaamheden gesloopt. Na de sloopwerken wordt een nieuw appartementencomplex gerealiseerd, bestaande uit drie nieuwe gebouwen, een ondergrondse parkeergelegenheid én bijhorende infrastructuur en buitenaanleg.

Landschappelijk gezien is Brugge gelegen op de overgang tussen de zandstreek en de kustpolders. Assebroek is gelegen op een grote dekzandrug. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op een sokkel die is opgebouwd uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan op getijdenafzettingen van het Eemiaan. Het sediment bestaat uit droog zand. Ten zuiden van het onderzoeksgebied geeft de bodemkaart een groot polygoon 'opgehoogde grond' weer. Dit hoogteverschil ten opzichte van het onderzoeksgebied is duidelijk zichtbaar op het lokale hoogtemodel. De hoger gelegen zandrug, op de rand van de kustvlakte, moet een beduidende aantrekkingskracht hebben gehad op gemeenschappen jager-verzamelaars in de regio.

De cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het onderzoeksgebied en de omgeving. Op de Ferrariskaart is het terrein ingekleurd als weide. Binnen de grenzen van het terrein of in de directe omgeving is geen bebouwing afgebeeld. Bij een blik op de Ferrariskaart valt echter het circulaire stratenpatroon op ten zuidoosten van het onderzoeksgebied. De straatnaam 'Raboudenburgstraat' verwijst mogelijk naar een oudere mottesite. Op de 19^e-eeuwse bronnen is geen wezenlijke evolutie merkbaar inzake het landgebruik. De bebouwing beperkt zich tot twee bescheiden gebouwen in het noordelijk deel van het plangebied. De orthofotosequentie geeft evenzeer een beperkte evolutie weer inzake het landgebruik. Op het oudste luchtbeeld van het einde van de jaren '70 is het terrein reeds grotendeels verhard en is de huidige toestand al herkenbaar.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn verschillende vindplaatsen gekend. Het gros van deze sites betreffen hoofdzakelijk resten van laatmiddeleeuwse landindeling, ontginning en ophoging. De CAI maakt geen melding van tastbare sporen van bewoning, hetgeen vermoedelijk te wijten is aan een gebrek aan onderzoek. De cartografische indicatoren wijzen op verspreide laatmiddeleeuwse en vroegmoderne hoeves met walgracht. Ten zuiden van het onderzoeksgebied werd bij een werfcontrole een bronzen bijl gerecupereerd (CAI 300041), hetgeen kan wijzen op menselijke aanwezigheid tijdens de bronstijd. Verder wijst vondstmateriaal dat werd gerecupereerd bij veldpropsecties op menselijke aanwezigheid sinds het mesolithicum in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied. Hoewel de beschikbare gegevens eerder schaars zijn wijzen de gegevens vooral op menselijke bewoning en bewerking vanaf de middeleeuwen. Resten uit oudere perioden kunnen evenwel niet uitgesloten worden.

Op basis van de beschikbare gegevens kan uitgegaan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Op basis van het landschappelijk kader, cartografische gegevens en gekende archeologische waarden bestaat de verwachting uit vondsten- en sporenarcheologie. Het onderzoeksgebied is vandaag de dag echter quasi integraal bebouwd en verhard. Hiervan is de impact op het bodemarchief ongekend. Mogelijk is het bodemarchief dermate verstoord dat verder onderzoek niet langer kan leiden tot kenniswinst. In eerste instantie dient een landschappelijk bodemonderzoek na de sloopwerken de bodemopbouw en verstoringsgraad te evalueren. Blijken bodemhorizonten die indicatief zijn voor betere bewaringsomstandigheden met betrekking tot artefactensites bewaard, dan dienen deze in een verkennend grid archeologisch bemonsterd te worden. Dit verkennend onderzoek wordt eventueel aangevuld

met een waarderende stap en proefputtenonderzoek. Met betrekking tot resten van middeleeuwse of oudere bewoning bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.